

Проблеми підвищення рівня споживання страхових послуг в Україні

Климаш Н.І.

Вступ. Однією із основних потреб людини є впевненість у захисті свого життя, майна, комерційних інтересів у майбутньому. Українці повсякчас відчують незахищеність у більшій мірі, ніж громадяни розвинених країн у питаннях: охорони здоров'я, придбання майна, працевлаштування та звільнення, соціального захисту. Вся система страхування повинна бути направлена на забезпечення потреб споживачів і їх бажання передати ризик страховикові, проте, співвітчизники не надто поспішають укладати договори страхування та перекладати проблеми особистого захисту на страхові компанії. Проблематику низького рівня страхової культури та напрямів підвищення міри споживання страхових послуг розкрито у даному дослідженні.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Доволі значна кількість наукових праць вітчизняних учених присвячена проблемам розвитку страхового ринку і задоволенню потреб страхувальників у отриманні страхових послуг.

Неабиякий інтерес до питань довіри страховим компаніям висвітлено у праці Т. Є. Терещенко, О. С. Карпушкіної, Л. О. Клокової [1]. У роботі автори наголошують на тому, що бажання скористатись страховою послугою ґрунтується на попередньому досвіді клієнта страхової компанії, загальному рівні страхової культури, фінансовій спроможності страхувальника сплачувати страхові платежі, передбаченні бути ошуканим страховиком і позбавленим страхової виплати.

Вітчизняна дослідниця І. П. Малікова [2, с. 86-88] однією із причин недосконалого розвитку страхового ринку називає фінансово-економічні кризи, які спіткали економіку країни у останні десятиріччя. Іншою вагомою причиною, на думку ученої, є діяльність страховиків, що не пов'язана із наданням страхових послуг, а направлена на відмивання коштів, зароблених нечесним шляхом. Не менш важливою передумовою низької довіри є незадовільний фінансовий стан страховиків. У 2014-2015 рр. унаслідок банкрутства більш як сотні вітчизняних

банків, страховики зазнали значних втрат, адже саме у цих установах вони активно розміщували страхові резерви.

На переконання колективу авторів [3, с. 614] кардинально іншою порівняно з європейськими країнами в Україні є сама структура страхового ринку за співвідношенням страхування життя та загальноризиковими видами страхування. Автори стверджують, що у більшості розвинених європейських країн страхування життя використовується як інструмент формування заощаджень фізичних осіб, у тому числі для накопичення коштів на пенсію, тому частка премій, отриманих від страхування життя, у таких країнах є високою. Відповідно, проникнення у економіку країни страхування життя буде у рази більше ніж в Україні.

Мета та завдання дослідження. Основною метою дослідження є обґрунтування причин низького рівня споживання страхових послуг та проведення регресійного аналізу для з'ясування впливу незалежних факторів на проникнення страхування у економіку країни.

Вищеокреслена мета дала можливість сформулювати наступні завдання дослідження: провести аналіз ключових показників розвитку страхового ринку України в 2012-2019 рр., визначити фінансові результати діяльності страховиків, дослідити вплив показників страхового ринку на проникнення страхування в економіку за допомогою кореляційно-регресійного аналізу, розрахувати показники, що підтверджують достовірність запропонованої моделі.

Виклад основного матеріалу. Упродовж років незалежності України у наукових, фінансових колах порушується проблема розвитку страхового ринку і надання якісних страхових послуг громадянам. З одного боку ринок сформований і представлений значною кількістю вітчизняних страховиків та страховиків із іноземним капіталом, які пропонують різноманітні страхові продукти, але, з іншого боку, фізичні і юридичні особи не проявляють значної активності щодо укладання договорів страхування і передачі ризику або його частини страховим компаніям.

Беззаперечно негативний досвід укладання договорів страхування із радянським монополістом Держстрахом СРСР наклав відбиток недовіри до страховиків у людей старшого покоління. Численні судові позови до компанії- правонаступника не захистили права страхувальників і не дали змоги отримати належні їм суми відшкодувань. Лейтмотивом судових рішень стала відсутність коштів у бюджеті на проведення виплат проіндексованих грошових заощаджень, а, відтак, Кабінет Міністрів не міг визначати порядок проведення компенсацій, перелік груп осіб, що мають право на отримання таких виплат.

Ще однією вагомою причиною щодо гальмування розвитку страхових відносин у суспільстві є низький рівень заробітних плат переважної більшості громадян і доволі значна вартість страхових послуг. Якщо йдеться про такий вид обов'язкового страхування як страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, то, без сумніву, кожен власник автотранспортного засобу зобов'язаний укласти даний договір страхування, проте якщо питання стосуються життя чи майна громадян, то ключовим стримуючим фактором у вирішенні даної проблеми є їх дохід.

Так, наприклад, за даними Державної служби статистики України середня номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств, установ та організацій у березні 2020 р. становила 11446 грн. (137352 грн. за рік) [4], а окремі види полісів за добровільним медичним страхуванням можуть сягати від 7000 до 150000 грн. [5]. Відтак, тільки забезпечені верстви населення стануть використовувати подібний вид страхування. Страховий тариф залежить від вартості медичних послуг, проте іноді він є необґрунтовано високим для споживачів.

Одним із ключових індикаторів розвитку страхового ринку є проникнення страхування в економіку країни, іншими словами, це питома вага страхових послуг, розрахована за страховими платежами (преміями, внесками) у номінальному ВВП країни. Даний показник є інформативним, коли він розрахований окремо за страхуванням «non-life» та страхуванням «life».

Крім того оцінюючи ринок варто розраховувати значення показника щільності страхування, який визначається співвідношенням страхових платежів (премій, внесків) до чисельності наявного населення.

Розрахунок даних показників представлено у табл. 1.

Таблиця 1

**Аналіз показників розвитку вітчизняного страхового ринку,
2012- 2019 рр.**

Назва показника	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р	Абсолютне відхилення, 2019-2012 р.
Страхові платежі (премії, внески) від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя, млн грн.	19698,67	26185,17	24607,51	27549,42	32414,15	40518,09	45461,37	48377,22	28678,54
Страхові платежі (премії, внески) від реалізації послуг із страхування життя, млн грн.	1809,54	2476,68	2159,76	2186,59	2756,13	2913,68	3906,15	4623,97	2814,44
Страхові платежі (премії, внески), усього, млн грн.	21508,21	28661,85	26767,27	29736,02	35170,28	43431,77	49367,52	53001,19	31492,98
Страхові виплати і страхові відшкодування, млн грн.	5151,04	4651,85	5065,55	8097,98	8839,50	10536,79	12863,38	14338,36	9187,32
ВВП, млн грн.	1404669	1465198	1586915	1988544	2385367	2983882	3560596	3974564	2569895
Чисельність наявного населення України, млн осіб	45,63	45,55	45,43	42,93	42,76	42,58	42,39	42,15	-3,48
Проникнення страхування в економіку відносно страхування іншого, ніж страхування життя, %	1,40	1,79	1,55	1,39	1,36	1,36	1,28	1,22	-0,19
Проникнення страхування в економіку відносно страхуванням життя, %	0,13	0,17	0,14	0,11	0,12	0,10	0,11	0,12	-0,01
Страхові премії на одну особу, грн./1 ос.	471,32	629,20	589,25	692,67	822,49	1019,90	1164,70	1257,35	786,02
Середній курс \$/грн.	7,99	7,99	11,88	21,84	25,55	26,59	27,20	25,84	17,85

Джерело: складено автором на основі даних Нацкомфінпослуг [6] та Державної служби статистики України [4]

Аналізуючи динаміку показників проникнення страхування та щільності страхування (табл. 1) за 2012-2019 рр. можна стверджувати, що ситуація із використанням страхових послуг споживачами погіршилась. Відтак, якщо у 2012 р. за показником проникнення страхуванням «non-life» значення було у межах 1,4 %, то у 2019 р. – 1,22%. Безперечно, така ситуація викликана фінансовою кризою у суспільстві на тлі анексії Криму та військової операції на сході країни. Більше того, значна частина українців у даних регіонах не можуть користуватись послугами страховиків.

За проникненням страхуванням «life» ситуація у 2019 р. дещо покращилась, порівняно із показниками 2017-2018 рр., але зберігаються низькі значення порівняно із країнами західної Європи, Японії та США.

Співробітниками Національного Банку України у Білій книзі «Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні» [7, с. 6] підкреслено украй низький рівень поширення страхування у суспільстві порівняно із іншими країнами. Для порівняння, значення даного показника у Європі складає 5,0%, а в середньому у світі – 6,1%. Лідерами за цим показником страхування у світі є Великобританія (страхування «life» – 8,3%; страхування «non-life» – 2,4%), Японія (страхування «life» – 7,2%; страхування «non-life» – 1,7%) та Франція (страхування «life» – 6,3%; страхування «non-life» – 2,3%).

За показником щільності страхування ситуація, на перший погляд, покращувалась упродовж 2012-2019 рр., але зважаючи на зростання курсу валюти навіть погіршилась у доларовому еквіваленті. Так, за офіційного середнього курсу долара США до гривні в 2012 р. (1\$ – 7,99 грн.) на одну особу в Україні припадало 59\$ страхових премій, тоді як на кінець аналізованого періоду, в 2019 р. (при курсі 1\$ – 25,84 грн.), лише 48,64\$ [4].

Ще однією вагомою обставиною, яка уповільнює реалізацію страхового продукту є оплата посередницької діяльності на ринку. Страхове посередництво – це специфічна галузь щодо надання послуг страхування через агентів та брокерів. Якщо брокери займаються наданням таких послуг представляючи інтереси страхувальників, то агенти діють від імені страховика, повинні володіти

певним рівне знань і відповідати кваліфікаційним вимогам щодо провадження даного виду діяльності. Крім того, банки, нотаріальні контори, туристичні компанії та відділення зв'язку, які виступають страховими агентами та діють на підставі агентського договору займаються даним видом діяльності з метою розширення спектру їх власних послуг та задоволення потреб споживачів.

Лише наприкінці 2019 р. Нацкомфінпослуг своїм розпорядженням №1530 від 13.08.19 р. затвердила Методику визначення нормативу витрат на виплати страховим посередникам. Норматив витрат на виплати страховим посередникам за звітний (податковий) період визначається за наступною формулою:

$$NB = \sum_{i=1}^N B_i \times H_i + I, \quad (1)$$

де NB – норматив витрат за звітний період;

B_i – база для розрахунку нормативу за i -м видом страхування;

H_i – норматив витрат на ведення справи страховика за i -м видом страхування на останню звітну дату;

N – кількість видів страхування, за якими страховик протягом звітного періоду здійснював страхову діяльність;

i – вид страхування, за якими страховик протягом звітного періоду здійснював страхову діяльність;

I – інвестиційний дохід страховика, одержаний (нарахований) протягом звітного (податкового) періоду.

Прийняття даної Методики покликане урегулювати фінансові відносини між страховиками і посередниками, що дасть можливість спрямувати їх у напрямку відкритості та прозорості. Крім того, даний нормативний документ направлений на регулювання оподаткування страховиків податком на прибуток.

Загалом діяльність переважної більшості страховиків на ринку є прибутковою (табл. 2). Зменшення збиткової діяльності можна пов'язати із очищенням ринку і виведенням тих страхових компаній, які провадили незаконну діяльність та ухилялись від сплати податків. Так за три останні роки

збитки по галузі скоротились із 1396,07 млн грн. до 612,01 млн грн., а різниця склала 784,06 млн грн.

Таблиця 2

**Аналіз фінансових результатів діяльності страхових компаній,
2017- 2019 рр.**

Назва показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення, 2019-2017 р.
Активи, млн грн.	53679,75	61621,87	61954,32	8274,57
Активи, визначені ст.31 ЗУ «Про страхування» для представлення страхових резервів, млн грн.	35074,61	39818,60	43786,62	8712,01
Власний капітал, млн грн.	25962,61	25668,01	25723,60	-239,01
Зобов'язання, млн грн.	27717,14	35953,86	36230,72	8513,58
Страхові резерви, млн грн.	21775,16	26742,53	28796,58	7021,42
Чисті зароблені страхові премії, млн грн.	22890,69	28738,31	33554,23	10663,54
Чисті понесені збитки за страховими виплатами, млн грн.	8338,25	9854,91	11163,61	2825,36
Витрати на оплату праці, млн грн.	1800,71	2068,38	2409,62	608,91
Фінансовий результат до оподаткування, у т. ч.:				
прибуток, млн грн.	2313,69	2345,93	2728,08	414,39
збиток, млн грн.	1213,57	908,12	425,56	-788,02
Витрати з податку на прибуток, млн грн.	1047,20	1168,68	1374,96	327,76
Чистий фінансовий результат, у т. ч.:				
прибуток, млн грн.	1448,99	1354,15	1539,54	90,55
збиток, млн грн.	1396,07	1085,01	612,01	-784,06
ROA, %	2,70	2,20	2,48	-0,21

Джерело: складено автором на основі даних Нацкомфінпослуг [6]

На вимогу регулятора страхові компанії, за необхідності, збільшували страхові резерви, що загалом по ринку дало приріст у 7021,42 млн грн.

Проте, за нинішніх обставин страхові компанії мають змогу суттєво занижувати резерви та завищувати вартість активів (відстрочена аквізиція, завищена вартість корпоративних цінних паперів, нерухомості, дебіторської заборгованості). Через це оцінити реальну платоспроможність страховиків

майже неможливо, оскільки формально наявний капітал насправді може виявитися недостатнім [7, с. 9].

З 1 липня 2020 р. набирають сили законодавчі зміни щодо регулювання на ринку фінансових послуг. Так, єдиним регулятором на ринку стане Національний Банк України. НБУ планує впровадити нову модель регулювання на ринку страхових послуг, до основних положень якої можна віднести наступні [7, с. 12- 15]:

- посилення стандартів ліцензування, зокрема розкриття страховими компаніями структури власності, кінцевих бенефіціарних власників, підвищення вимог до ділової репутації акціонерів та осіб, які виконують ключові функції,
- процедури оцінювання професійної придатності осіб, які виконують ключові функції у страхових компаніях; встановлення відповідальності кінцевих бенефіціарних власників за діяльність страхової компанії та спеціалізованого перестраховика;
- встановлення вимог до корпоративного управління та системи внутрішнього контролю;
- встановлення вимог до системи управління ризиками;
- посилення вимог до прийнятності активів та оцінки їхньої якості, оцінки резервів, структури капіталу та рівня його достатності;
- формування системи раннього виявлення ризиків та вчасного реагування;
- розроблення процедури відновлення діяльності страхової компанії;
- розроблення процедури реорганізації або виходу страховика чи спеціалізованого перестраховика з ринку;
- встановлення вимог щодо обліку та звітності відповідно до МСФЗ;
- відкритість та комунікацію між регулятором та суб'єктами регулювання у процесі формування регуляторної політики та здійснення нагляду за ринком страхування.

Проведений вище аналіз вимагає визначення впливу найвагоміших факторів непрямой дії на проникнення страхуванням «non-life» (Y1) та страхуванням «life» (Y2) в економіку країни за допомогою регресійного аналізу.

Достовірне виявлення таких факторів дасть змогу впливати на розширення ринку страхових послуг, реалізовувати страхові послуги різним верствам населення та поширювати страхову культуру серед вітчизняних потенційних споживачів даних послуг.

Серед усього значного переліку можливих факторів було виокремлено сім факторів, які можуть мати вплив. Зокрема:

- середня заробітна плата працівників, \$ (X1);
- кількість зареєстрованих страховиків, од. (X2);
- індекс щастя (X3);
- середній курс \$/грн. (X4);
- валові страхові виплати, млн \$ (X5);
- кількість укладених договорів страхування, од. (X6);
- рівень валових виплат, % (X7).

Серед представлених показників, які стосуються розвитку страхових відносин у суспільстві, інтерес викликає показник щастя або, як його ще називають, індекс «щасливих» країн. Оцінку за даним показником проводить американський Інститут Геллапа на замовлення ООН. У останні роки Україна є аутсайдером даного рейтингу і перемістилась із 91 місця у 2012 р. на 123 у 2019 р. [8].

На переконання автора, даний індикатор як синтезований показник задоволення життям міг би впливати на щільність проникнення страхування в економіку, оскільки люди, задоволені своїм життям, прагнуть ними залишатись і готові убезпечити своє життя та майно.

При перевірці коефіцієнтів кореляції щодо результуючого показника проникнення страхуванням «non-life» (Y1), «life» (Y2) та незалежних факторів виявлено значний вплив двох факторів із представленого переліку це – кількість зареєстрованих страховиків (X2) та середній курс \$/грн. (X4) (табл. 2).

Індекс щастя (X3) мав коефіцієнт кореляції (-0,5325), що показує його оберненість до показника проникнення як при страхуванні «non-life» так і при

страхуванні «life». Для економічних розрахунків дане значення занадто низьке, щоб говорити про існуючий вплив показника на результуючий індикатор (Y).

Значення результуючого, розрахункового показника і вагомих факторів впливу наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Вихідні дані для побудови стохастичної моделі, що описує вплив факторів (X) на результуючий показник (Y), 2012-2019 рр.

Рік	Проникнення «non-life», % (Y1)	Проникнення «life», % (Y2)	Кількість зареєстрованих страховиків (X2)	Курс \$/ грн. (X4)	$\hat{Y}1$ розрахункове	$\hat{Y}2$ розрахункове
2012	1,4	0,13	414	7,99	1,60	0,15
2013	1,79	0,17	407	7,99	1,59	0,15
2014	1,55	0,14	382	11,88	1,53	0,14
2015	1,39	0,11	361	21,84	1,42	0,11
2016	1,36	0,12	310	25,55	1,34	0,11
2017	1,36	0,1	294	26,59	1,31	0,11
2018	1,28	0,11	281	27,20	1,29	0,11
2019	1,22	0,12	233	25,84	1,26	0,12

Проведені розрахунки дали можливість побудувати наступні рівняння множинної регресії:

$$\hat{Y}1 = 1,24676 + 0,00102 X2 - 0,00891 X4 \quad (2)$$

$$\hat{Y}2 = 0,24965 + 0,00017 X2 - 0,00333 X4 \quad (3)$$

За групою певних індикаторів слід довести правильність розрахунків і достовірність представленої моделі. Коефіцієнт детермінації (R^2) має значення 0,62 у першій моделі (страхування «non-life»), і з вірогідністю 62% можна говорити, що при зміні одного із факторів (X) відбуватиметься зміна результуючого показника, і 0,71 у другій моделі (страхування «life»).

Значимість зв'язку між змінними X_2 , X_4 та результуючими показниками варто визначити за допомогою F -критерію Фішера. Фактичне значення F -критерію порівнюється з табличним при ступенях свободи $n - m$ і $m - 1$ та

вибраному рівні значущості. Якщо $F_{\text{факт}} > F_{\text{табл}}$, то гіпотеза про істотність зв'язку між залежною і незалежними змінними стохастичної моделі підтверджується, у іншому випадку відхиляється.

Отже, при рівні значущості у моделі, що демонструє страхування «non-life» $\alpha = 0,05$: $F_{\text{факт}} 4,062 > F_{\text{табл}} 2,364$, а в моделі страхування «life» $F_{\text{факт}} 6,397 > F_{\text{табл}} 2,364$ це означає, що відповідні економіко-математичні моделі є вірогідними, тобто підтверджується гіпотеза про те, що кількісна оцінка зв'язку між залежною і незалежними змінними в моделях є істотними.

Проведене дослідження показало, що чим більша кількість страховиків на ринку зможуть представити страхові продукти, тим ринок буде конкурентнішим і насиченішим, а відтак питома вага страхування у ВВП зростатиме.

Другим вагомим фактором у моделі виступав курс долара США до гривні. Зв'язок був прямий, що свідчить про зменшення проникнення страхування в економіку при знеціненні національної валюти. Відтак, споживачі страхових послуг зменшують свою активність на ринку, якщо гривна ослаблює свої позиції.

Висновок. Отже, вітчизняний ринок страхових послуг на початку 2020 р. був представлений 233 страховими компаніями. На ринку пропонуються різноманітні страхові продукти за страхуванням відмінним, ніж страхування життя і за страхуванням життя, проте проникнення страхування у економіку країни є значно нижчим порівняно із країнами Європи і США.

Досліджуючи причини низької активності страхувальників на ринку за допомогою регресійного аналізу виявлено залежність між результуючими показниками проникнення в економіку та незалежними факторами впливу. Побудовані моделі є достовірними, що підтверджено коефіцієнтом детермінації і коефіцієнтом Фішера.

Докладання зусиль з боку нового регулятора (НБУ) на ринку щодо регулювання страхових відносин повинне дати позитивний ефект у швидкому майбутньому, а саме: спростити дозвільну систему для страховиків, сприяти розвитку страхової культури, скоротити види обов'язкового страхування, які

нині неактуальні, захистити страхувальників від недобропорядного виконання своїх обов'язків страховиками.

Список використаних джерел

1. Терещенко Т. Є., Карпушкіна О. С., Клокова Л. О. Аналіз рівня довіри населення до страхових послуг в Україні. Ефективна економіка. 2019. № 6. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7148> (дата звернення: 04.05.2020). DOI: [10.32702/2307-2105-2019.6.54](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.54)

2. Малікова І. П. Статистичний аналіз страхового ринку України та його продукту / І. П. Малікова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2015. - № 1. - С. 84-92.

3. Пахненко О. М., Семенов А. Ю., Мілютіна М. О. Страховий ринок України та країн ЄС: порівняльний аналіз / О. М. Пахненко, А. Ю. Семенов, М. О. Мілютіна // Економіка і суспільство. – Випуск 12. – 2017. – С. 612-617.

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 05.05.2020).

5. Сайт страхової компанії «Провідна» – URL: <https://providna.ua/retail/medicina-dlya-kozhnogo> (дата звернення: 05.05.2020).

6. Максимчук О. Про запит на публічну інформацію : лист Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 10 жовтня 2019 р. № 22244/13-13 / О. Максимчук. - Київ : НАЦКОМФІНПОСЛУГ, 2019. - 1 с.

7. Біла книга «Майбутнє регулювання ринку страхування». – Офіційний сайт Національного Банку України. – URL: <https://bank.gov.ua/news/all/bila-kniga-maybutnye-regulyuvannya-rinku-strahuvannya> (дата звернення: 05.05.2020).

8. World Happiness Report. – URL: <https://worldhappiness.report/archive/> (дата звернення: 03.05.2020).

Анотація

Климаш Н.І.

Проблеми підвищення рівня споживання страхових послуг в Україні.

Основною метою дослідження є обґрунтування причин низького рівня споживання страхових послуг та проведення регресійного аналізу для з'ясування впливу незалежних факторів на проникнення страхування у економіку країни.

У даному дослідженні вирішено наступні завдання: проведено аналіз ключових показників розвитку страхового ринку України в 2012-2019 рр., визначено фінансові результати діяльності вітчизняних страховиків, досліджено вплив показників страхового ринку на проникнення страхування в економіку за допомогою кореляційно-регресійного аналізу.

Здійснено спробу визначити причини низької активності страхувальників на ринку щодо укладання договорів страхування, порівняно із розвиненими країнами.

У роботі використано кореляційно-регресійний аналіз для підтвердження припущень відносно впливу факторів, які не мають прямої дії на результуючий показник. У якості результуючого показника обрано проникнення страхування в економіку за страхуванням «non-life» (Y_1) і страхуванням «life» (Y_2).

У результаті проведеного дослідження виявлено причини стримування відносин між страховиками і страхувальниками, серед яких: низькі доходи громадян, високі, і часом необґрунтовані, страхові тарифи, відсутність страхової культури у суспільстві, недобропорядне відношення до страхувальників щодо виплати компенсації за договорами із Держстрахом СРСР з боку держави, фінансово-економічні кризи у суспільстві.

Проведений аналіз дозволив побудувати моделі множинної регресії за показниками проникнення страхування у економіку країни за страхуванням «non-life» та страхуванням «life». Виявлено прийнятний зв'язок між результуючими показниками та незалежними факторами: кількістю страховиків на ринку та курсом долара США до національної валюти.

Результати дослідження дають змогу підвищити активність страхувальників на ринку шляхом: усунення регулятивних перешкод з боку держави, визначення фінансових взаємовідносин між страховиками і посередниками як прозорі і відкриті, оцінювання впливу факторів на спроможність нарощування питомої ваги страхування у ВВП, обґрунтування ролі НБУ як майбутнього регулятора на ринку страхових послуг.

Ключові слова: страхові послуги, проникнення страхування в економіку, щільність страхування, фактори впливу на проникнення страхування.

Аннотация

Климаш Н.И.

Проблемы повышения уровня потребления страховых услуг в Украине.

Основной целью исследования является обоснование причин низкого уровня потребления страховых услуг и проведение регрессионного анализа для определения влияния независимых факторов на проникновение страхования в экономику страны.

В данном исследовании решены следующие задачи: проведен анализ ключевых показателей развития страхового рынка Украины в 2012-2019 гг., определены финансовые результаты деятельности отечественных страховщиков, исследовано влияние показателей страхового рынка на проникновение страхования в экономику с помощью корреляционно-регрессионного анализа.

Предпринята попытка определить причины низкой активности страхователей на рынке по заключению договоров страхования в сравнении с развитыми странами.

В работе использованы корреляционно-регрессионный анализ для подтверждения предположений относительно влияния факторов, которые не имеют прямого действия на результирующий показатель. В качестве результирующего показателя избрано проникновение страхования в экономику по страхованию «non-life» (Y1) и страхованием «life» (Y2).

В результате проведенного исследования выявлены причины сдерживания отношений между страховщиками и страхователями, среди которых: низкие доходы граждан, высокие, и порой необоснованные, страховые тарифы, отсутствие страховой культуры в обществе, недобропорядочное отношение к страхователям по выплате компенсации по договорам с Госстрахом СССР со стороны государства, финансово-экономические кризисы в обществе.

Проведенный анализ позволил построить модели множественной регрессии по показателям проникновения страхования в экономику страны по страхованию «non-life» и страхованию «life». Выявлено приемлемую связь между результирующими показателями и независимыми факторами: количеством страховщиков на рынке и курсом доллара США к национальной валюте.

Результаты исследования позволяют повысить активность страхователей на рынке путем: устранения регулятивных препятствий со стороны государства, определение финансовых взаимоотношений между страховщиками и посредниками как прозрачные и открытые, оценки влияния факторов на способность наращивания удельного веса страхования в ВВП, обоснование роли НБУ как будущего регулятора на рынке страховых услуг.

Ключевые слова: страховые услуги, проникновения страхования в экономику, плотность страхования, факторы влияния на проникновение страхования.

Климаш Наталія Іванівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Національний університет харчових технологій.

Контактна інформація: 097 241-84-10, 099 420-61-81,
klimash12@gmail.com.

Климаш Наталья Ивановна - кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, Национальный университет пищевых технологий.

Контактная информация: 097 241-84-10, 099 420-61-81,
klimash12@gmail.com.

Офіційне написання англійською мовою: Klymash Nataliia I.

Поштова адреса: Климаш Н. І., вул Короленка 68, кв. 16, м. Бровари,
Київська обл., 07400

Даний матеріал раніше не публікувався та в інші видання не надсилався.